

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Z inozemstvom celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Kancelparagraf.

Kakor strela iz jasnega neba se je pojavila vest, da izda papež Pij X. novo okrožnico, ki bo prepovedovala duhovščini agitirati po prižnici, da, še več: okrožnica bo prepovedovala duhovnikom vmešavati se v politiko. »Slov. Narod« je poročal:

Papež proglašja kancelparagraf.

Berolin, 9. aprila. V kratkem izide papežovo lastnoročno pismo, s katerim prepoveduje duhovščini vsako politično agitacijo bodisi v cerkvah, bodisi na shodih. Zlasti strogo jim prepoveduje obisk in vmešavanje pri političnih shodih.

Graška »Tagespost« piše: Berlin. »Tagblatt« piše, da bo v kratkem izšlo posebno pismo papeža na nemške škofo, po katerem bo vsem posvetnim in redovnim duhovnikom pod kaznijo cenzure prepovedano nastopati na javnih političnih zborovanjih in tudi udeležba na takih skupščinah.

To pismo je posledica razdora v centru Pismo je sestavljeno v soglasju z nemškimi škofi in je bilo poslano po nunciju v Monako. — Od druge strani se sicer trdi, da ta vest ni resnična — vendar izkušnje zadnje dobe nas lahko potrjujejo, da vest ni brez podlage.

Zakaj bi enkrat ne stalo črno na belem, kar je po zdravi pameti samo po sebi jasno. Papež Pij X. je izdal že par takih odredb, ki jih duhovščina ni rada čitala, zakaj bi ne izdal tudi take odredbe, ki duhovnikom prepoveduje uganjati v cerkvi politiko? Lahko rečemo, da ljudje komaj čakajo, da se povrne cerkev zopet svojemu prvotnemu namenu, in da se odpravi iz molitve politična agitacija.

Papež Pij X. je izdal geslo, da hoče vse prenoviti v Kristusu — ali bi ne bilo še najlepše prenovljenje, ako vrne cerkve vsem, ki so vernega srca in izžene iz nje one politične agitatorje, ki so odganjali iz cerkve vse, ki niso bili pristajali klerikalne politične stranke!

Lahko torej da kancelparagraf še ni napisan, resnica pa je, da bi bil cerkvi in veri v korist in ljudstvu v srečo.

Pred časom je izšla iz Rima zapoved, da morajo duhovniki opustiti svoje barantije in sodelovanje pri denarnih zavodih. Toda škofo so se pritožili — med temi so bili tudi slovenski — češ da je sodelovanje duhovščine pri konsumnih in denarnih zavodih nujno potrebno. — Papež je svojo prepoved deloma spremenil. — Ravno tako je bilo s prazniki. Papež je moral svojo odločbo izpremeniti. — Resnica je, da take »novotarije«, ki prihajajo iz Rima, današnja duhovščina prav nič ne vesele in da duhovščina ni vnetja za papeža in njegova pisma. One odločbe proti modernizmu so ugajale, ker so služile klerikalizmu — odločbe, ki se tikajo duhovnega stanu, pa nič prav ne diše. Pravijo, da je Pij X. že star in da ima čudne nazore. Gotovo pa je, da bi si papež z odločbami, kakor je kancelparagraf posebno v sedanjih dobi, ko strah pred klerikalizmom uničuje pravo versko življenje — postavil najlepši spomenik.

Ko so bili odpravljeni prazniki, je gotovo marsikdo pomislil, kako vpitje bi bilo po klerikalnem taboru — ako bi jih bila z istimi motivi, ki bi bili za državo gotovo bolj tehtni nego za cerkev — odpravila država! — To bi bilo grmelo s prižnic. Ali pa ko bi država prepovedala duhovnikom kupčijo. Reklo bi se, da zmagujejo framazoni, svobodomisleci, pre-

vatni elementi itd. Enako so se pojavili grozeči glasovi, kadar je prišel govor na kancelparagraf. Reklo se je, da se hoče duhovščini vzeti državljanske pravice, da verno katoliško ljudstvo potrebuje zagovornikov, da mora cerkev braniti svoje stare pravice itd. — Ko pa je papež o vsem tem izprgovoril, se ni dalo kaj reči — in iz tega se da sklepati, da so nazori o veri, cerkvi in duhovščini, kakor jih zastopa napredno časopisje popolnoma opravičeni in da bo papež sam izvršil potrebne reforme, ki bodo očistile versko življenje politične navlake. Saj bo na Kranjskem že kmalu vsaka cerkev obdana od konsumov, zadrug, hranilnic itd. dočim vendar to nima v cerkvi nič govoriti. Enako napreden človek ni mogel več v cerkev, ker je na prižnici pogosto namenoma duhovnik napadal njegovo osebo in kričal o stvarih, ki nimajo z vero nič skupnega. Ali ne bo torej velika dobrota za vse, ako papež izvede reformo?

Poleg tega se danes v klerikalnih strankah (n. pr. v kršč. socialni v češki klerikalni, v centru in drugod) klerikalci sami med seboj bijejo in vsak trdi, da je on edino pravi katoličan i. dr. S takimi stvarmi se gotovo ne pospešuje versko življenje, ampak se še bolj vidi, kako naj vera služi v politične, strankarske in osebne namene.

Ako papež misli o kraljestvu božjem na zemlji, bo gotovo mnogo k temu pripomogel, ako zapodi politiko iz cerkve. Ako bi to storila država — bi se reklo, da je brezverska — o papežu menda to ne bodo mogli reči.

Delegacijsko zasedanje.

Odločitev o sklicanju avstro-ogrsko delegacije pade šele tekotom prihodnjega tedna. Ako se Khuenu posreči, da zloži v ogrskem državnem zboru odpor opozicije in reši brambno predlogo, bo delegacijam predložila vlada proračunski provizorij, kateri bo jako kratkoročen, sploh bi bilo v tem slučaju zasedanje delegacij jako kratko in trajalo le par dni. Ako se pa pokaže, da glede brambne reforme ni mogoče doseči nikakega uspeha, tedaj se pa prekine zborovanje državnega zbora, da se morejo delegacije sestati k daljšemu zasedanju, kjer naj bi se sklenil definitivno skupni proračun. Končnega termina glede sklicanja delegacije še sedaj ni mogoče vsled nejasnega položaja na Ogrskem natanko določiti, vendar se splošno misli, da se skličejo delegacije na dan 22. ali 23. tekočega meseca.

Napetost med Avstrijo in Rusijo.

Že delj časa sem se pojavljajo po časopisju vesti o napetosti med Avstrijo in Rusijo, namigava se od vseh strani, da je vojna nevarnost med obema državama veliko večja nego se splošno misli. — Sedaj pa prinaša dunajska »Reichpost« list, ki je iz vojaških in klerikalnih krogov jako dobro informiran, in ima najboljšo zvezo celo z vojaško pisarno prestolonaslednika Franca Ferdinanda, prinaša alarmujoč članek, v katerem govori naravnost o preteči nevarnosti. V ruskih oficirskih krogih, kjer je doslej vedno prevladovalo mnenje enih, ki so bili za prijateljsko razmerje z Avstrijo, se je to nagnenje precej ohladilo zlasti od obiska ruskega velikega kneza An-

dreja Nikolajeviča. Oficielna Rusija je pričakovala od tega obiska povoljne uspehe, a doživela po povratku kneza veliko razočaranje, ker je bil knez Andrej na Dunaju in v cesarskem dvoru sprejet tako mirno in neprijazno, da se je javno pritoževal o tem sprejemu. To dejstvo je precej povečalo število onih, ki porabljajo vsako priliko, da nastopajo proti Avstriji. O sedanjih ruski politiki piše »Reichpost«: Današnja politika Rusije ima popolnoma jasno smer, ki gre edino za tem, da kar najprej izzove konflikt z Avstrijo. Protivstr. politiki v Rusiji dobivajo vedno večjo moč in upliv v notranji, a v zadnjem času tudi zunanji politiki, ti protivstr. politiki so pridobili na svojo stran tudi ruske vojaške kroge, kar znači v Rusiji pač vse! Zahodna ruska meja se ne preneha utrjuje, vedno večji vojaški oddelki se pošiljajo v obmejne posadke, kopičijo se vojaška skladišča za hrano in municijo. Ruski vladni krogi se trudijo, da pridobijo za svoje načrte tudi Rumunsko. »Reichpost« nadalje opozarja avstrijsko javnost, da je vojna nevarnost jako velika, ker je rusko javno mnenje izrečno proti Avstriji, da lahko najneznatnejši povod izzove najhujši konflikt in to nenadno in nepričakovano. Zanimivo je pa tudi pisanje ruskih listov o sedanjem razmerju med Rusijo in Avstrijo. »Novoje Vremja« piše glede sedanjega razmerja Italije in Rusije, da so se prijateljski odnosi med obema državama pokazali že pred aneksijsko krizo, a da so se skupni interesi obeh držav pokazali še bolj v teku sedanjih dogodkov. Ti zadnji dogodki zahtevajo skupno nastopanje Rusije in Italije v vseh vprašanjih. »Ruskoje Slovo« pa izve iz jako zanesljivega diplomatskega vira, da je Italija stavila glede obnove trojeve pogodbe, da se obveza Italije za slučaj vojne ne sme odnašati na Rusijo, torej, da bi Italija ne bila primorana v slučaju konflikta Avstrije ali Nemčije z Rusijo pomagati svojim zaveznicam, kar dokazuje, da si hoče Italija za slučaj vojne ohraniti tudi glede neavtrilitete popolnoma proste roke. Peterburške »Vedomosti« pa pišejo že na način, kakor da je rusko-avstrijsko vojna že pred vratmi. List piše o prijateljskih odnosih, ki vladajo med Rusijo in Rumunsko, kateri so prišli do izraza zlasti tekotom lanskega leta! Javno mnenje zahteva zvezo Rusije z Rumunsko. List aludira na rumunske aspiracije na Besarabijo in pravi: dobro, dogovorimo se z Rumunsko, obljubimo ji Besarabijo in sklenimo na podlagi te obljube vojno zvezo z Rumunsko! V slučaju konflikta Rusije z Avstrijo in ruske zmage, bi Rumunska dobila Bukovino in ogrske province, kjer bivajo Rumuni! Sploh je javno mnenje v Rusiji prepričano, da je konflikt med Rusijo in Avstrijo neizogiben. Konflikt bo izzvala Avstrija sama, ako bo njena vlada nadaljevala svojo sovražno politiko napram ruskemu življu v monarhiji; ali pa ako bi Avstrija nadaljevala svojo ekspanzivno politiko skozi novopazarski sandžak proti Solunu. Tako je danes javno mnenje v Rusiji, ki ne daje posebno lepih perspektiv za bližnjo bodočnost! —c.

Ljubljanski občinski svet.

Včeraj ob 6. uri zvečer se je nadaljevala seja ljubljanskega občinskega sveta, ki je bila prekinjena dne 2. aprila.

Seji je predsedoval župan dr. Tavčar, ki naznanja, da je dr. Zajc opravičil svojo odsotnost.

ševati se nad enim blaznim in Munčo je blazen in ne ve kaj dela. Ta nesrečnež se nikakor ni zavedal, da doprinaša izdajstvo... On je bil tako vdan Bojču... Pustimo to raje tako...

Kandov plane pokoncu. Sokolovo govorjenje ga je razžalilo.

Motite se, gospod Sokolov, motite, kdo gorori o Munču?

A o kom govorite?

O Stečevu.

O Stečevu! zakriči doktor nemilo zadet.

Stečev! Ta je izdajica! Vem to zanesljivo.

Oh, ta ogavnež! ... Tudi jaz sem ga imel izpočetka na sumu!

Vem to čisto za gotovo, da je on vse izdal Turkom... Munčo je povsem nedolžen... Vi vsi ste se prenašli, ko ste ga obdolžili...

Stečev je še to noč, ko je bil tako osramoten, svetoval oblastnjim, naj gre kopat k mlinu. On je s podlostjo Merdevendžieva odgnal ime Ognjanova. On je doprinesel vse zločine, on je vzrok vse nesreče... Znano mi je iz podrobnega vsa ta temna historija, a to iz verodostojnega vira.

Oh, ta satanski človek!

Od nekoliko minut je Kandov neprestano raste v očeh Sokolova. Ta je bil še bolj gajen, ko je videl njegovo odločnost, da hoče ubiti Stečeva, nasprotnika svete reči, lotiti se tako krvavega, zelo nevarnega posla, samo da s tem pokaže svojo vdanost do ideje, katero si je sedaj tudi on osvojil. Takšna vna-ma mogla bi pri vsakem drugem vzbujati sum, toda pri Kandovu je bila odkritosrčna, kar se je jasno razvidelo iz nemirnega ognja njegovega pogleda in nervoznega zanosa, ki se je zakalil sedaj na navdušenem njegovem licu.

Občinski svet preide nato takoj na dnevni red.

Kot zastopnik mestne občine v kuratorij zavoda za pospeševanje obrti je bil izvoljen z naprednimi glasovi g. Engelbert Franchetti, namestnikom pa g. Černe.

Samostalni predlogi obč. svet. Ant. Likozarja o kanalizaciji na Privozu in v Hrenovi ulici, o zgradbi mostu na Prulah, o vodovodu, razsvetljavi in nasipanju Orlove ulice, o napravi javnega pisaarja ob Grubarjevem mostu in o napeljavi vodovoda na Barju se izroče potrebnim odsekom.

Nato je občinski svetnik Matija Röthl utemeljeval svoj samostalni predlog glede preuredbe stavbnega reda osobito z ozirom na zgradbo eno- in dvodružinskih ter delavskih hiš; glede ustanovitve stanovanjskega odbora in stanovanjskega nadzorstva; glede odstopa cenjenih stavbišč za zgradbo malostanovanjskih hiš, glede oprostitev malostanovanjskih hiš od občinskih eventualno deželnih doklad.

Stavil je tozadevno sledeče predloge:

1. Glede preuredbe stavbnega reda osobito z ozirom na zgradbo eno- in dvodružinskih stanovanj ter delavskih hiš, naj se skliče posebna konferenca oblasti, zastopnikov države, dežele in občine v svrhu posvetovanja kako bi se preuredil stavbni red. Za vzorec naj se vzame dunajski stavbni red.

2. Ustanovi naj se posebno stanovanjsko nadzorstvo.

3. Del izkupička od mestnih zemljišč naj se vporabi kot fond za nakup novih zemljišč, kjer bi se zgradile delavske hiše.

4. Deželni zbor naj se naprosi, da dovoli 6 letno oproščenje malostanovanjskih hiš od občinskih doklad.

5. Deželni zbor naj se naprosi, da tudi sam oprostí te hiše tudi od deželnih doklad.

Samostalni predlogi obč. svet. Smoleta glede nadomestitve lesenih mostičev v Trnovskem okraju z betonskimi; glede razširjenja Jeranove ulice; glede naprave stopnic pri Gradaščici; glede električne razsvetljave v kopališču pri Koleziji in na Zeleni poti. Obč. svet. M. Röthla in Jak. Smoleta glede preureditve kopališča v Koleziji; glede raznih kanalizacij, regulacije itd; glede prepovedi kopanja na »Pasjem brodu«. Obč. svet. Fr. Kosa glede pobiranja užitnine od potnikov na kolodvoru ali vsaj tik kolodvorskega poslopja; glede dohodov od Gruberjevega kanala in Ljubljani- ce na Prulah ter prireditve prostorov za pranje. Obč. svet. Marinka glede regulacije Martinove ceste. Obč. svet. M. Lillega in J. Reiserja glede pomaknitve magist. uradnikov v I. razred aktivitetnih doklad. Obč. svet. J. Jegliča glede zveze med Komensko ter Ilirsko ulico. Obč. svet. H. Brandta glede poprave potov v tivolskem gozdu. Obč. svet. T. Novaka glede oddaje mestnih senožeči v najem se izroče vsi tozadevnim odsekom brez vsakega utemeljevanja.

S tem je bil dnevni red izčrpan, nakar sta sledila dva nujna predloga in sicer Tomaža Novaka in J. Marinkota.

Tomaž Novak je stavil nujni predlog naj se izdela za delavce delovni red, službena pragmatika in bolniška, nezgodna in starostna zavarovalnica. Se izroči odsekom.

Obč. svet. Marinko zahteva, da se vsi nižji magistratni uradniki povišajo v višji plačilni razred in sicer z dnem od 1. jan. 1911. Se izroči odsekom.

Sokolov se je zagledal za trenutek v Kandove oči, na to je poskočil in dejal:

Počakaj, odpravimo tega lopova v pek- kel... Nocojšnji večer odloči komitet...

»Dobro,« reče zamolklo Kandov.

»Oh, gre!« zakliče Sokolov, ko vidi prihajati brhkega mladeniča, oblečenega dovoli čedno po evropskem načinu.

Zdi se, da ga je doktor že čakal, kajti zagledavši ga, je postal ves razburjen.

Nemara bolnik?« vpraša dijak.

Ko, odpustite!« reče doktor in steče ven.

Da se vrne, svetilo se mu je lice od zadovoljnosti.

Kdo je bil?« vpraša Kandov, zroč za odhajajočim mladeničem.

Penčo Diamandiev, prišel je te dni iz gabrovske gimnazije.

Kaj, svak podleza Stečeva in sin tega pijanca Jurdana?« vpraša Kandov; »a vi se prijatelje za njim?«

Prijatelja nisva, sva si nekaj več, nego prijatelja in brata; midva sva tovariša, on je ud komiteta.

III.

Dvoje nasprotij.

Čorbadži Jurdan se je urno staral in moči so mu pešale. Želodčeva bolezen, ki ga je držala dolgo časa privezanega na posteljo, se je še močnejše izrazila na njegovem značaju ter ga napravila še bolj razdraženega in nestrpilnega.

Nekega jutra ga je lepo vreme izvabilo na sprehod na vrt, ki ga je imel na koncu mesta. Ta vrt, širok in obdan z močnim zidom, bil je obsajen s krasnim sadnim drevjem in cvetlicami, pokrit s svežo zelenjavo, kar je dobro vplivalo na bolnega starca, ki že dolgo

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

»Vaš komitet, čemu tajiti, vem vse... vem kdo so njegovi členi in kje imate seje... Vem vse; torej ne tajite pred menoj.« »Čudno, kako veste vse to, ker vas pa to ne zanima... Nu, recimo, da je temu tako... Kaj hočete povedati s tem?« vpraša doktor, uprši vanj svoj uporen in presunljiv pogled.

»Vprašal sem vas, kedar boste imeli sejo?« ponovi Kandov odločno.

»Da, nocoj, gospod!« odvrne doktor z istim glasom.

»Vi ste predsednik, kaj ne?«

»Da.«

»Hočem vas nekaj prositi.«

»Kaj takega, gospod?«

»Prosim vas, da me predložite za člana.«

Dijakov glas se je tresel od razčilenosti. Doktor je bil kakor omamljen; ni bil pripravljen na podobno osupnenje od strani Kandova.

»Kako to, Kandov?«

»Preprosto kot Bolgar... Tudi jaz hočem delati.«

Sokolov poskoči.

»Daj sem, brate, roko!« pri čemur ga objame z veliko vneto ter ga poljubi na usta.

Na to doda: Z veseljem, z velikim veseljem, gospod Kandov, vas vsi pozdravljamo v na-

šem krogu... Greh bi bil, da bi takšne moči, kakor ste vi, praznovali... Naša borba bo velika... Domovina nas kliče... Vsi, vsi, vsi stopimo v vrste... Čast in slava ti, Kandov! Kako se začudijo prijatelji, ko jim povem... Podaj mi brate, roko!...

»Hvala ti, doktor«, reče Kandov vneto; boste videli, da Kandov ne bo nepotreben.

»O, vem, vem... Čemu nisi prišel, ko ti je še Ognjanov to predlagal?« Oh, srce mi hoče počiti od žalosti... Moj nesrečni Bojču!

Čemu nisem umrl jaz, da bi le on ostal živ, da bi z besedo in svojim vzgledom sprebuhal narod?... Ah, veš, Kandov? To je bil pravi junak, veliki duh!... O, grozno se hočemo maščevati za njegovo kri!... Za enega sto. Pripravimo v jok matere teh barbarov!...

»Maščujemo se«, odvrne Kandov, to je edini občutek, ki me navdaja v tem trenutku... Za takšno osebo, kakor je Ognjanov, ni mogoče odpustiti sovražniku.

»Maščevanje in grozno maščevanje!« zakliče doktor.

»Kje se snide zvečer komitet?«

»Da, pri baj Miču; pojdiva skupaj.«

»Brž ko bom sprejet, staviti hočem predlog.«

»Kakšen?«

Da mora morilec Ognjanova biti ubit.

Toda saj morilec ni eden, marveč jih je več... a kje jih hočemo iskat?... A če le hočes vedeti, morilec je vse turško cesarstvo.

»Kolikor jaz sodim, je krivec samo eden.« Doktor ga začudeno pogleda.

»Eden je in ta je pri nas...«

»Da, pri nas?«

»Da, pravcati krivec njegove smrti?«

»Oh, baj Kandov, ali bi se splašalo, ma-

negi muzeja (vhod iz Bleiweisove ceste). Predaval bo dr. Boris Zarnik, docent na vseučilišču v Würzburgu, o temi »Činitelj«, ki določuje spol na podlagi lastnih in prof. Baverjevih raziskovanj. Predavanje bodo pojasnjevale stenske slike in mikroskopične demonstracije. Vstop k predavanju je dovoljen članom muzejskega društva, tozadevnih strokovnih organizacij, učiteljskih zborov in vsem nabrazženim krogom, ki se za prirodoslovje zanimajo. Vstopnine ni.

Velike povodnji v Galiciji in na Slovaškem. Nesreče v Ameriki.

Letošnji velikonočni prazniki so bili usodepolni za tisoče in tisoče ljudi. Iz vseh krajev Evrope posebno pa iz Amerike prihajajo naravnost strašna poročila o zadnjih vremenskih neizgledih.

V okrajih Zambor, Zloczov in Strij v Galiciji so divjali tako silni snežni viharji, da je bilo glavno mesto Galicije Lvov cele štiri dni popolnoma odtrgano od ostalega sveta. Ker je po teh viharjih nastalo nenadoma lepo vreme, so gališke reke grozno narasle in povzročile velike povodnje, tako da so morali ustaviti ves železniški promet. V zvezi z viharji v Galiciji so tudi povodnji na Slovaškem.

Najhujša in naravnost neverjetna upostopenja pa je napravila povodenj v porečju veletoka Misisipi v Severni Ameriki. Misisipi je najdaljša, a v normalnih časih ne najbolj vodnata reka v Ameriki. Zadnje dni je tako zelo narasla, da je raztrgala vse nasipe in prestopila bregove. Preplavlja je okoli 50.000 kvadratnih kilometrov zemlje. Tisoče hiš je popolnoma razrušeni, prebivalci so pobegnili v cerkve in v javna poslopja. Mesto Kairo, ki šteje 15.000 prebivalcev in leži ob reki Misisipi stoji popolnoma pod vodo. 22 tovarn v bližini mesta je pod vodo, plinova napeljava je docela razdrta. Mesta Novi Madrid, Marion, Earl so istotako pod vodo. Mesto Hickmann je podobno otoku, kajti okrog in okrog se nahajajo velikanske mase vode. V posebno veliki nevarnosti se nahaja Francis v bližini Memphisa. Če reka Misisipi tudi tamkaj predre nasipe, pride 250.000 ljudi v največjo nevarnost. V tej strašni nadlogi, ki grozi vsem, se je spravilo vse kar hodi, na delo. Milijonarji delajo skupno z delavci in popravljajo nasipe. Po reki Misisipi plavajo celi skednji, pohištva, hišna orodja in trupa živine. Najnovejša poročila iz Amerike so vedno bolj strašna. Iz Memphisa se poroča, da je vsled 14dnevne povodnji reke Misisipi 30.000 ljudi brez strehe, okoli 30 tisoč pa jih je utonilo že v valovih. Škoda znaša že več kot 10 milijonov dolarjev.

Po poplavljenih krajih grozi huda lakota. Ker so večinoma vsi mostovi razdrti, železniški tiri pa uničeni, je vsak železniški promet popolnoma izključen. Ljudje, ki so bili poprej milijonarji, so postal vsled povodnji berači, ker jim je veletok uničil vse, kar so imeli.

Ameriška vlada je dobila sedaj obvestilo, da bo reka Misisipi še najmanj 6 dni naraščala. Kolikor se tamošnji domačini spominjajo, je to najhujša katastrofa, katera je kedaj zadela Severno Ameriko.

Ljudski glas o praznikih.

(Urednik pogosto prejema lepe stvari, ki dobro kažejo, kako misli ljudstvo o tej in oni stvari. Tako smo dobili tudi sledečo pesem o odpravljenih praznikih. Zložil jo je priprost kmečki človek v selski dolini in jo priobčujemo, kakor smo jo dobili.)

1.
Velk čudež se zgodu
Ste šlišal, de res —
Sv. Štefana spodu
je papež z nebes.

2.
Sv. Štefan je biv
ta naprvo svetnik
per farjih zdaj nima
kredita velik.

3.
Tak škof in pa papež
sta več kot pa Bog
zato sta tolk praznikov
spravla spod nog.

4.
Od crkovnih sovražnikov
je pršu ta glas,
de ne bo več praznikov
kot so bli včas.

5.
Fajn ste papež
pa škof v Ljubljani,
te dva sta odpravla —
Mal šmaren dan stran.

6.
Mat Božja pa joka
na v'sok šmaren gor
pa žuga dol z roko
na škofov šotor.

7.
Kaj smi zagodu
Ljubljanski Anton
smi romarje spodu
dobiv boš svoj lon.

8.
Lahko b'la nardila
deb nabiv Ti gospod
Keb to bla slutila —
dem zavoli Tebe na škod.

9.
Na svetu sta čez me
Vidva gospodar
jest pa v nebesih —
Ne prideš gor far.

10.
Tud sv. Jožef ta mož
se zelo pritož
Ki so ga z Kranjske dežele
Odpravil vse skoz.

11.
Zdej pa v nebesih
za vratam sedi
Pa farja nobenga
več not ne pusti.

12.
Ko b'jo fari to zvedel
Oh to b'jo plašni
Prec svoja nebesa
Nardijo sami.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

OGRSKA KRIZA.

Budimpešta, 10. aprila. Za prihodnjo sejo ogrsko-hrvaškega državnega zbora, ki se vrši v petek vlada splošno veliko zanimanje. Kot prva točka dnevnega reda je brambna predloga. Opozicija se pripravlja, da onemogoči zbornici sploh prehod k debati o brambni reformi, ker hoče iznova izzvati debato o kraljevskem reskriptu. Z veliko radovednostjo se pa pričakuje tudi taktike večine napram opoziciji. Tudi glede izjave hrvaških delegatov, ki pridejo v zbornico prečitati svoj protest, ter potem takoj odidejo, vlada v ogrskih političkih krogih veliko zanimanje, kar je gotovo da bo opozicija uporabila tudi to priliko, da izzazove debato o hrvaških zadevah, da na ta način zavleče debato o brambni reformi. Tek te prve seje bo odločilnega pomena, ker bo jasno pokazal politički položaj.

AVSTR. PRESTOLONASLEDNIK SE SELI.

Dunaj, 10. aprila. Prestolonaslednik Franc Ferdinand se preseli te dni z vso svojo obitelji iz svoje dosedanje rezidence Belvedere v levi trakt novega dvora.

REVIZIJA BERLINSKE POGODBE.

Peterburg, 10. aprila. V krogih, ki stoje v zvezi z ruskim zunanjim ministrstvom se z vso gotovostjo trdi, da pride v najkrajšem času do revizije berlinskega dogovora. Sestane predstavnikov in pooblaščenecve veseli bi se naj vršil v Peterburgu. Ne ve se pa katere točke berlinskega dogovora naj bi se podvrgle reviziji, trdi se pa, da pride v prvi vrsti v upoštevanje balkansko vprašanje in položaj na Balkanu, kjer se je izza sklenjenega dogovora zgodilo že toliko izprememb.

POGREŠAN PESNIK.

Praga, 10. aprila. Mladi češki pesnik Josip Mach je šel že pred prazniki na Južno Tirolsko, a od onega časa ni več nikakih poročil o njem. Splošno se misli, da se je v Južni Tirolski ponesrečil, ali pa, da so ga italijanske obmejne straže kot špijona aretirale.

AVTOMOBILNA NESREČA GENERALA GERBE.

Zagreb, 10. aprila. Tukajšnji zborni poveljnik general Rade Gerba se je opeljal s svo-

jim avtomobilom na velikonočno nedeljo v Bosno. Blizu Jajca pa se je zaletel avtomobil v brzjavni drog, Gerbe je padel iz voza in se na več mestih lahko poškodoval, dočim je ostala dama, ki se je vozila z njim nepoškodovana.

RAZNO.

* Zrakoplovom iz Pekinga v Pariz. Matin oznanja, da poskusijo letos zrakoplovci preleteti z zrakoplovi celo Azijo in Evropo od Pekinga do Pariza. Bleriot in drugi mislijo da je to mogoče. Sibirski železnica bi poskrbela zaresi-štev onim, ki bi zaostali.

* Avstrijski morski ribji lov. Lansko leto kaže statistika, da se je ujelo v našem morju 43.319.525 rib, v skupni teži 10.960.895 kg. Vrednost teh rib je bila 8.856.247 kron. Lansko leto je bil slab lov za sardine in sardele. Ribolova se je udeležilo 16.178 ribičev z 5288 ribičskimi čolni.

* Naval na srednje šole. Leta 1881—82 je bilo na avstrijskih srednjih šolah 65.878 dijakov, leta 1911—1912 pa 154.667. Tako je narastlo število dijakov na srednjih šolah. Prirastek je 133,8%. To upliva seveda tudi na visoke šole, kjer je naval vedno večji. Zato je treba misliti na strokovne in praktične šole.

* Koliko živali povozil en sam avtomobil. Neki sofer (vodja avtomobila) je bil tako pošten, da je poleg prevoženih kilometrov zapisal tudi vse živali, ki jih je povozil. Zapisnik je izgledal tako: 5. maja: 84 kilometrov, 1 gos. — 12. maja: 88 kilometrov, 1 koza. — 20. maja: 95 kilometrov, 1 pes. — 25. maja: 106 kilometrov, 2 kokoši (moral plačati). — 30. maja: 56 kilometrov, 1 belouška. — 15. junija: 170 kilometrov, 2 zajca. — Vsega skupaj v enem letu je bilo: 14 gosij, 5 kokoši, 4 psi, 3 piščeta, 1 tele, 1 koza, 1 belouška, 1 vrabca, 1 krota. Dala bi se sestaviti cela menažerija.

* Tat za šalo. V Körösi na Ogrskem se je splazil neki Szvos v sobo cerkvenega blagajnika in je pokradel za 586.000 kron vrednostnih papirjev in 5019 kron gotovine. Ko so ga prijeli, je rekel, da je hotel napraviti malo — šalo. Pred sodiščem se je izkazalo, da je imel vse pripravljeno za beg, zato šalo niso hoteli razumeti in so mu dali 4 leta ječe.

* Koliko velikonočnih piruhov snedo v Parizu. Nihče bi ne mislil, koliko jajec potrebuje Pariz za velikonoč. Nič manj, nego 16 milijonov. Ko bi jih položil po vrsti, bi bila črta dolga 900 kilometrov. To je toliko, kakor iz Pariza v Marseille.

* Kupčija z otroci. V Fridrichshafnu ob Bodenskem jezero je vsako spomlad semenj, na katerem se prodajajo — otroci. Na stotine dečkov in deklic v starosti od 11 do 14 let pride s posebnimi vlaki in parniki iz Tirolskega v Fridrichshafen, kjer jih pričakujejo kupci-kmetje iz Bavarskega, Badna in Württemberskega. Otroci pridejo pod vodstvom, na semnju pa se domenijo s svojim bodočim gospodarjem samj o mezdji. Ako je kupčija sklenjena, gre kupec k voditelju, kjer se pogodba potrdi. Otroci morajo čez poletje pasti, a se porablajo tudi za druga kmetijska dela. Delovni čas je neomejen, otroci se izkoriščajo kolikor mogoče. Dostikrat se mora iztirjati plačilo otrok šele sodnijskim potom, kar pač priča o bedni usodi teh mladih sužnjev. Dečki spe v istem prostoru s hlapci, deklice pa skupaj z dekla-

mi. 28. oktobra se otroci vračajo domov. Vlada bi pač lahko nekoliko olajšala žalostno življenje teh otrok v času službe s tem, da bi izdala stroge navedbe o delovnem času, o vrstah dela, o posebnih spalnicaht itd. Malo truda bi vlado to stalo, a še tega ne stori.

* Odklonitev češke šole v berlinskem predmestju. Češki steklarski delavci v predmestju Stralau pri Berlinu so že pred dvema leti prosili za češko vzporednico na tamkajšnji občinski šoli. Letos so ponovili prošnjo, a je bila zopet odbita. Voditelj in učiteljstvo šole je namreč izreklo mnenje, da bi Čehi zahtevali vedno več razredov in slednjič tudi še češke učitelje. Tudi občinski zastop je odklonil prošnjo. Samo socialistični občinski zastopniki so glasovali za dovolitev paralelke.

* Maščevanje za umor sodnika v Hillsville. Vendar so zasledili v gorah Virginije voditelje morilcev, ki so v sodnijski dvorani v Hillsville ustrelili sodnika, državnega pravdnika, šerifa in tri porotnike. Po hudem boju sta bila ustreljena voditelja morilcev Edward in Sidra Allen. Trije detektivji so bili hudo ranjeni, 19 žrtev je zahtevala žaloigra v Hillsville, med njimi je devet mrtvih.

* Japonski milijonarji. Japonska se razvija v gospodarskem oziru od dne do dne mogočnejše, in s tem se seveda množi tudi kapital. Neki japonski list je dognal, da živi na Japonskem in v sosednjih deželah 1018 oseb, izmed katerih premore vsaka več kakor 1.200.000 K. Pred tridesetimi leti je bilo na Japonskem šele 441 oseb z nadmilijonskim premoženjem. V desetih letih so se torej pomnožili japonski milijonarji za 130%. Po zadnjem ljudskem štetju je na Japonskem in na Formozji 51 milijonov prebivalcev, torej na vsakih 50.000 ljudi en milijonar. Najbogatejši izmed vseh je baron Witsui. Njegovo premoženje se ceni na 500 do 1000 milijonov K. Tako se kaže na daljnem vzhodu vpliv kapitalizma. Nasproti masi ljudstva, ki živi v bedi, se vzdigujejo milijonarji, ki znajo iztisniti iz ljudstva zadnjo moč. Japonsko ljudstvo je povprečno revnejše kakor drugod. Dela za sramotno nizke mezde, hrano ima karnajslabšo. Nasprotno se pa množi premoženje bogatinov neznansko hitro.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Mala meblavana soba s posebnim vhodom
se takoj odda v Salendrovi ulici št. 4. 266—1

Kontoristinja s prakso zmožna obeh stenografij, obeh deželnih jezikov, samostojnega knjigovodstva, sprejme službo takoj ali pozneje. Naslov pove »Prva anončna pisarna«.

Postrežnica išče za takoj službe. Naslov pove »Prva anončna pisarna«. 273—1

Širite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Del. glavnic: K 8.000.000. **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez.fond nad K 800.000.
Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 284 —

— Skoro zveš, mu je odgovoril kapitan. Ukaz imam preiskati vrečo in se prepričati, da je mož v nji resnično mrtev.

— Kako more gospod dvomiti o našem delu? se je začudil Bragaille.

— Saj smo vendar rekli, da je mrtev, je hitel Brancaillon.

— Verjamem, ali danes boste že oprostili moji radovednosti, se je nasmehnil kapitan.

Trojica se je brezupno spogledala. Hard... je bil izgubljen! Kaj je bilo storiti? Boj brez šuma z lokostrelci je bil nemogoč in bi priklinal celo posadko. Mrzle znojne srage so oblike razbojniško družbo. Kapitan je potegnil bodalo in prerezal vozec, Trojica je zaprla oči, nezmožna ganiti z mazincem. Bruscaille je vzdihoval. Bragaille je klel. Brancaillon je plakal. Tresoč se po celem telesu so pričakovali konca groznega trenutka.

Za trenutek je postalo mrtvaško tiho, kapitan je bil odprl vrečo...

— Dobro, zavežite in nesite, se je za hip začul njegov glas. Mož je mrtev...

Bruscaille, Bragaille in Brancaillon so odprli oči:

Passavant je bil mrlič!

Obraz mu je bil kakor vosek, oči široko odprte in motno steklene, izraz, kakor od krča spačen. Bragaille je izvlekel molek in šklepetal molitvice. Brancaillon pa je začel kakor v tolažbo obdeloval svojo črepinjo s pestmi. Bili so prepričani, da se je plemič po njihovi krivdi zadušil v vreči.

Kapitan je pomignil lokostrelcu, ki je pristopil in zavezal vrečo. Nato so se odstranili.

— 281 —

Med tem se je bil vrnil Bois Redon iz palače Ivana Neustrašnega. Zaseda je bila pripravljena. Volčja četvorica je bila prevzela zavratni prepad za vrečo zlata.

Kapitan je naznanil svoj prihod s praskanjem po vratih.

Sunkoma se je oprostila Izabela objema, pritisnila zadnji, mrtvaški poljub na usta obsojenca in odprla.

Bois Redon je vstopil:

— Njegovo veličanstvo kralj želi takoj govoriti z vašo visokostjo.

Ludviku je pričelo srce burno utripati. Neizrekljiva hvaležnost do kraljice mu je napolnila dušo. Ozrl se je na njo in hotel spregovoriti. Tudi kraljica je uprla vanj svoje oči, prijala ga je za roko in zašepetala.

— Ostanite...

Vojvoda je pobledel. V drugič ga je obšla smrt in kri mu je polednela po žilah.

Ali je že Izabela zamorila vstajajočo vest usmiljenja in pristavila z božanskim usmevom:

— Le še trenutek...

Vojvoda se je pomiril. Pomignil je Redonu in dejal:

— Kapitan, hitite k kralju in mu sporočite, da prihajam.

Objel je kraljico in zajecjal:

— Morebiti bom kralj, in prisegam vam, da ostanete kraljica...

Nato je odhitel.

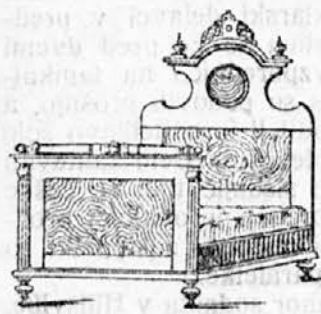
Paži so ga že čakali zunaj na konjih. Nosili so baklje in razsvetljevali pot.

Hiša Saint-Pol.

71

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga FR. KAPUS, LJUBLJANA

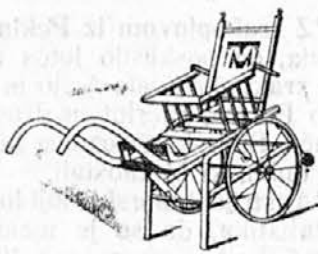
Marije Terezije cesta šte. 11, Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala

otročje vozičke

ltd. Sprejemajo se tudi opreme hotelov.
Cene nizke! Izdelki solidni!

Brez razprodaje 75% ceneje.

Namesto da veliko anonciram sem se odločil radi draginje otvoriti separadni oddelek v souterrainu z oblekami za gospode in dame od zadnje sezije z 75% znižano ceno. Pošiljam na izbiro tudi na deželo.

Ogromna zaloga svežih najnovejših oblek in površnikov za gospode in dečke, ter konfekcije za dame in deklice po znižanih cenah.

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič,
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

UČITELJSKA TISKARNA

Telefon šte. 118.

v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8.

Telefon šte. 118.

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K.
Slapšak: Turki pri Sv. Tilnu, ilustrovana knjiga. Cena 120 K.

M. Gregorič: Otroški oder, gled. igre za mladino. 150 K.

Štupar: O prvinah in spojinah, ilustrov. Cena 150 K.

Brunet: Telovadba. Cena 4 K.

Mešiček: Beleške iz fizike in kemije. Cena 40 vin.

Marolt: Zgodovinske učne slike. Cena 2 K.

Vizitke

Engelbert Gangl:
Beli rojaki.
Cena vezani knjigi K 3.—, broširani K 260.

Kuverte s firmo

Kaj izide zopet

?

Trgovske račune

Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišnjakovega zbrani spisi I., II. in III. zvezek. Cena à 150 K. — Rape: Mladini. Cena 150 K. — Gangl: Zbrani spisi. I. zvezek. Cena 150 K.

Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za mladino. Cena 3 K. — Besedilo k Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.

Žirevnikove narodne pesmi. I. in II. zvezek. Cena à 20 vin.

Bretl: Kako si ohranimo zobe. Cena 20 vin.

Vse predpisane in potrebne šolske tiskovine.

Razni napisi na lepenkah za šole.

Novo! Popravljalna znamenja na tabelah.

Tabela o pravilnem mešanju umetnih gnojil.

Vse tiskovine za knjižnice.

Uradne tiskovine za županstva.

Vse najnovejše tiskovine za obrtno - nadaljevalne šole.

Stereotipija

Litografija

Muzikalije

Založba knjig

V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš, Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik, Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.

— 282 —

— V lišo Saint Pol, je kriknil vojvoda in se pognal v sedlo.

Bila je tema, kakor v rogu. Gosta megla je komaj propuščala svit plamenic ki so jih nosili paži spredaj.

Orleanec je jahal s tisoč mislimi v glavi.

— Kadar bom kralj... je mislil.

Podoba Valentine je priplavala pred njegove oči. Bila je bleda in žalostna in tako lepa v svoji skromnosti, da mu je ozkost zastavila sapo v grlu. Vest se je oglasila v njegovi duši in srce mu je prekipelo. Čutil je, da mu solze vroče kaplje po licu. Hotel je odpreti usta in zaklicati:

— Domu, v mojo palačo! ali krč mu je pograbil čeljusti in ni mogel spraviti besede iz sebe.

Plamenice so čudno zamigljale in paži so obupno zakričali:

Črne sence so se pojavile pred vojvodo.

— Hola! je zaklical vojvoda. Spoti! Proč od konja!

Ni še dokončal in že ga je boleče zaskelilo vstrani. Zazdela se mu je, da ga zapušča spomin in spustil je vajeti. Konj je odskočil in vojvoda je telebnil raz sedlo in zašepetal:

— Izdan sem! Umorjen!

Z zadnjimi močmi se je oprl z rokami ob tlak, privzdignil glavo in začel blesti:

— Valentina... ljubica... žena... odpusti... zbogom, Valentina... vojvoda Orleanec... kralj... odpusti...

Ni končal. Strašen udarec s sekuro mu je razbil črepinjo. Možgani so brizgnili na vse strani.

— 283 —

Bilo je končano... Plamenice so ugasnile in tihota gluhe noči je zopet legla na ulico.

Bilo je deo trenutka. Morilci so izginili, kakor so bili prišli...

Hip pozneje so se začeli v ulici koraki hitetega. Nekdo je pridiral, kakor hudournik na mesto morije.

Tri trupla so ležala čez ulico. Neznanec se je spotkanil in padel. Truplo se je zganilo in umirajoč glas je zaprosil:

— Na pomoč! Umiram, ne da bi mogel izdati morilcev! Nikogar nikjer!

— Govori, je dejal prišlec. Poslušam vas. Vojvoda?...

— Mrtey!

— Gorje, prepozno!... Imena morilcev!

Urno! —Kdo ste? je vprašal umirajoči.

— Nekdo, ki ga je Ivan Burgundski ubil to noč. Govorite...

XXXIV.

Živi mrtvec.

V trenutku, ko so Bruscaille, Bragaille in Brancaillon odnašali vrečo s Hardyjem skozi glavna vrata, jim je zapovedal mogočen glas za hrbtom ustaviti se. Kapitan palače je bil prihitel za njimi in jim ukazal postaviti vrečo na tla ter jo odpreti. S kapitanom je priteklo dvanaest lokostrelcev in obstopili so trojico z vrečo.

— Kaj žele gospodje, je ponižno vprašal Bruscaille.

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.